

SPORMETRE

The Journal of Physical Education and Sport Sciences
Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi

DOI: 10.33689/spormetre.593947

Geliş Tarihi (Received): 18.07.2019

Kabul Tarihi (Accepted): 06.06.2020

Online Yayın Tarihi (published): 30.06.2020

ALGILANAN ÖNEM ÖLÇEĞİ TÜRKÇE UYARLAMASI: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI*

Abdussamet ARSLAN^{1**} , Gözde ALGÜN DOĞU¹

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, ANKARA

Öz: Bu çalışmanın amacı, “Algılanan Önem Ölçeği (Perceived Importance Scale)’nin Türkçeye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelenmesidir. “Algılanan Önem Ölçeği (AÖÖ)” spor ile ilgilenen insanların organizasyonlara katılırken önem verdiği kriterleri belirleyebilmek üzere geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Çalışmaya eskrim, futbol, voleybol branşlarından 210 kadın ve 257 erkek olmak üzere toplam 467 kişi katılmıştır. Katılımcıların; 313’ü sporcu, 68’i antrenör, 41’i hakem, 45 ise yöneticidir. AÖÖ 5’li likert tipinde değerlendirilen, 3 alt boyut (etkinlik tercihi, konum tercihi, seyahat stili tercihi) ve 42 maddeden oluşmaktadır. Veri analizinde yapı geçerliğinin incelenmesi amacı ile doğrulayıcı faktör analizi, güvenilirliğini test etmek amacı ile Cronbach’s Alpha iç tutarlılık katsayısı kullanılmıştır. Ölçeğin dilsel eşdeğerliği Pearson korelasyon analizi kullanılarak incelenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğine ilişkin bulgular, orjinal ölçekteki üç faktörlü yapıyı destekler niteliktedir. Ölçeğe ilişkin iç tutarlık düzeyinin yüksek olduğu tespit edilmiş, dilsel eşdeğerliği sağladığı görülmüştür. Sonuç olarak “Algılanan Önem Ölçeği”nin spor ile ilgilenen insanların organizasyonlara katılırken önem verdiği kriterleri değerlendirmek üzere, orjinal ölçekteki gibi iyi ve yeterli düzeyde psikometrik özelliklere sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Algılanan Önem, Spor Organizasyonları, Ölçek Uyarlama

THE TURKISH ADAPTATION OF PERCEIVED IMPORTANCE SCALE: THE VALIDITY AND RELIABILITY STUDY

Abstract: The aim of this study is to adapt the 'Perceived Importance Scale' to Turkish and to examine its psychometric properties. Perceived Importance Scale is a measurement tool, which is developed to determine the criteria that people interested in sports, while participating in organizations. 210 women and 257 men which are 313 athletes, 68 trainers, 41 referees and 45 managers from fencing, football, and volleyball branches participate in this study. Perceived Importance Scale consist 3 sub-dimension (Event Preference, Destination Preference and Travel Style Preference) and 42 items. In data analysis Cronbach Alpha’s internal consistency factor was used to test the validity of the structure. The linguistic equivalence of the scale was examined by using Pearson correlation analysis. The findings related to the construct validity of the scale support the three-factor structure of the original scale. The internal consistency level of the scale was found to be high and it was found to provide linguistic equivalence. As a result, it was concluded that the Perceived Importance Scale has good and sufficient psychometric characteristics such as the original scale to evaluate the criteria that people who are interested in sports, while participating in organizations.

Key Words: Perceived Importance, Sport Organizations, Scale Adaptation

*Bu çalışma 13-15 Haziran 2019 tarihleri arasında Ankara’da düzenlenen 6. Uluslararası Sağlık ve Spor Bilimlerinde Akademik Çalışmalar Sempozyumunda sözel sunum olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Arkonaç'a (1998) göre algı, duyu organlarımızca taşınan duyuşsal verileri örgütleyip yorumlamaktadır. İnsanların çevresindeki yer alan uyarılara anlam verme sürecidir. Algı ayrıca; dış dünyadan gelen uyarıların, zihinsel olarak yorumlanması olarak da tanımlanabilir (Bakan ve Kefe, 2012). Efron (1960) ise algıyı insanın etrafındaki dünyayla bilişsel temasın birincil şekli olarak tanımlamıştır. 'Önem' kavramı ise Ören (2013) tarafından 'kişilerin ve toplumun insanlara ve nesnelere karşı tutumlarını belirleyen nicel ve nitel ölçüler' olarak tanımlanmıştır. Ören özellikle sosyal yaşamda "önem" in, bulunduğu durumdan dolayı kişilere, nesnelere ve olaylara dışarıdan yüklenen nicel bir ölçü olduğunu belirtmiştir. TDK ise önem kelimesini, 'bir şeyin nitelik veya nicelik bakımından değeri olma durumu, ehemmiyet' olarak ifade etmiştir.

'Algılanan önem' kavramı ise Chen ve Petrick (2016) tarafından 'bir nesne veya soyut kavrama duyulan öznel his, gösterilen ilgi ve atfedilen değer olarak tanımlanmıştır. Bu kavram Holbrook ve ark. (2005) tarafından nesne veya kavramın bizzat kişinin kendisi için ne kadar önemli olduğu ne kadar derinden önemsendiği ve hayatındaki diğer hususlara kıyasla ne kadar önem arz ettiği sorularına verilecek cevap üzerine belirlenebileceği öne sürülmüştür.

Çalışmanın bir diğer dinamiği olan spor organizasyonları Yasemin ve Balcı'ya göre (2012), daha önceden belirlenen yer ve tarihlerde, belirli bir organizasyona ilişkin hazırlanan tahmini bir maliyetle, bir veya birden fazla spor branşında müsabakalar düzenlenmeyi içermektedir. Diğer yönetim alanlarında olduğu gibi spor organizasyonlarının yönetiminde de amaç, sınırlı kaynakları akıllı bir şekilde kullanıp doğru işler yaparak etkililik ve etkinlik arasında dengeyi sağlamaktır. Bu bağlamda organizasyonlara katılım gösteren insanların önem verdikleri hususları belirleyebilmek ileriye dönük olarak düzenlenecek olan organizasyonların daha kaliteli ve ihtiyaçları karşılayan yapıda olmasına ışık tutacaktır.

Literatür incelendiğinde spor organizasyonları üzerinde kısıtlı sayıda algılanan önem araştırmasının olduğu görülmektedir. Bu noktada Buning ve Gibson (2016) tarafından spor organizasyonlarına yönelik geçerli, güvenilir ve amacına uygun bir algılanan önem ölçeği geliştirilmiştir. Algılanan Önem Ölçeği (Perceived Importance Scale) olarak adlandırılan bu ölçek içerisinde etkinlik tercihi, konum tercihi ve seyahat stili tercihi olmak üzere üç faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Ölçekte etkinlik tercihi kişinin organizasyonlara katılım gösterirken teknik olarak önemsendiği kriterler, konum tercihi organizasyonun düzenlendiği konum ve müsabaka alanı ile ilgili önemsendiği kriterler ve seyahat stili tercihi organizasyon konumuna gidiş-dönüş ve orada geçirilen süre zarfında önemsenen kriterler olarak ele alınmıştır.

Bu araştırma kapsamında, Buning ve Gibson (2016) tarafından geliştirilen Algılanan Önem Ölçeği Türkçeye uyarlanarak, geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu çalışmada, algılanan önem ölçeğinin Türkçeye uyarlamasını yapmak, dil ve yapı bakımından eşdeğerliğini sağlamak amaçlanmıştır. Bu amaç bağlamında yapılan araştırma ölçek uyarlama aşamasında geçerlik ve güvenilirlik sürecini içermektedir.

Araştırma Grubu

Araştırmanın ölçek uyarlama sürecinde dil geçerliği için 57 kişilik bir çalışma grubuna ölçeğin orijinal dili olan İngilizce formu ve uyarlaması yapılan ve alan uzmanları tarafından kontrolü sağlanan Türkçe formu uygulanmıştır. Dil geçerliği için iki form arasındaki korelasyonun hesaplanmasından minimum örneklem miktarının parametrik test varsayımı göz önünde bulundurularak en az 30 olması hedeflenmiştir (Köklü, Büyüköztürk ve Bökeoğlu, 2007). Bu bağlamda kolaylıkla bulunabilen örnekleme yöntemi ile gönüllü olan ve her iki dile hakim olan katılımcılara uygulama yapılmıştır. Dil geçerliği sağlandıktan sonra daha önceden tanımlanan yapının test edilmesi için 467 sporcu, antrenör, hakem ve spor ile ilgilenen birey araştırmanın çalışma grubu olarak belirlenerek toplanan veriler üzerinden geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Bu örneklem miktarının belirlenmesinde madde sayısının en az 10 katı kadar kişiye uygulama yapılması hedeflenmiştir (Köklü, Büyüköztürk ve Bökeoğlu, 2007). Bu hesaplama göre en az 420 katılımcıya ulaşılması gerekmektedir. Belirlenen bu örnekleme kolaylıkla bulunabilen örnekleme yöntemi kullanılarak gönüllü olan kişilerden veri toplanmıştır. Kolaylıkla bulunabilen örnekleme, bir bölge söz konusu değilse, yakın çevrede bulunan ve ulaşılması kolay, elde mevcut ve araştırmaya katılmak isteyen (gönüllü) bireyler üzerinde yapılan örneklemedir (Erkuş, 2013). Spor ile ilgilenen bireylerin demografik özelliklerine ilişkin dağılım Tablo-1’de görülmektedir.

Tablo 1. Spor ile İlgilenen Bireylerin Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

	Kategoriler	f	%
Cinsiyet	Kadın	210	45,0
	Erkek	257	55,0
Görev	Sporcu	313	67,0
	Antrenör	68	14,6
	Hakem	41	8,8
	Diğer (Yönetici vb.)	45	9,6
Toplam		467	100,0

Tablo 1. incelendiğinde araştırmaya katılan spor ile ilgilenen bireylerin cinsiyetlerine göre dağılımlarına ilişkin, 210 (%45,0) kadın ve 257 (%55,0) spor ile ilgilenen bireyin erkek olduğu görülmektedir. Spor ile ilgilenen bireylerin yaptıkları görevlere ilişkin dağılımları incelendiğinde 313 (%67,0) sporcu, 68 (%14,6) antrenör, 41 (%8,8) hakem ve 45 (%9,6) diğer şeklinde ifade edilen yönetici ve benzeri görevlerde bulunan katılımcılardan oluşmaktadır. Genel itibari ile doğrulayıcı faktör analizi için pilot uygulama kapsamında belirlenen ölçeğin uyarlama aşamasında kullanılan 467 (%100,0) birey çalışma grubunu oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Algılanan Önem Ölçeği: Araştırma kapsamında spor ile ilgilenen bireylerin organizasyon ve etkinliklerde önem verdiği kriterleri değerlendirmek üzere Buning ve Gibson (2016) tarafından geliştirilen Algılanan Önem Ölçeği (Perceived Importance Scale) kullanılmıştır. AÖÖ, spor ile ilgilenen bireylerin organizasyon ve etkinliklerde önem verdiği kriterleri etkinlik tercihi, konum tercihi ve seyahat stili tercihi olmak üzere üç bağlamda değerlendirmektedir. Ölçeğin güvenilirlik analizi aşamasında araştırmacının spor organizasyonlarına ilgisi olmayan kimse olarak nitelendirdiği 52 kişi, nadiren katılım gösteren olarak nitelendirdiği 467 kişi, düzenli katılım gösteren olarak nitelendirdiği 584 kişi ve sürekli katılım gösteren ve spor camiasının tam anlamıyla içerisinde olarak nitelendirdiği 242 kişi olmak üzere toplamda 1345 kişi yer almıştır. Ölçek etkinlik tercihi alt boyutunda 20, konum tercihi alt boyutunda 10 ve seyahat stili tercihi

alt boyutunda 12 olmak üzere toplamda 42 maddeden oluşmaktadır. Algılanan Önem Ölçeği beşli likert tipinde bir ölçektir (1-Hiç önemli değil, 5-çok önemli) ve puanlaması ölçeğin alt boyutlarını oluşturan maddelerin toplanması ile yapılmaktadır.

Çeviri Aşaması

Literatür tarandığında bireylerin spor etkinliklerine katılımlarında önem verdiği etkinlik tercihleri, konum tercihleri, seyahat tercihi gibi kavramları içeren bir ölçeğin Türkçe çalışmalarda rastlanılmadığı ve bundan yola çıkarak başka dillerde olma durumuna ilişkin literatürde yer alan çalışmalar taranmıştır. Bu bağlamda Buning ve Gibson (2016) tarafından “Perceived Importance Scale” adlı ölçeğin üç faktör ve 42 maddelik ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yapıldığı tespit edilmiştir. Ölçeğin alt faktörlerinin etkinlik tercihleri, konum tercihleri ve seyahat stili tercihleri şeklinde olması sebebi ile orijinal dili İngilizce olan ölçeği geliştiren yazarlara mail yolu ile ulaşılarak Türkçe adaptasyonu için izin istenmiştir. Yazarlar tarafından izin geldikten sonra İngilizce dilinde geliştirilen ölçeğin diline hakim ve geliştirilen ölçeğin alanına ilgili olan 3 uzman tarafından ölçek Türkçeye çevrilmiştir. Araştırmacılar tarafından yapılan çeviriler bir araya getirilerek tek bir form haline dönüştürülerek Türk kültürüne uygunluğu açısından değerlendirildikten sonra Türkçe dil uzmanı ve ölçme ve değerlendirme uzmanı iki uzmanın değerlendirilmesi yapılmıştır. Son değişiklikler yapıldıktan sonra Türkçe adaptasyonu yapılan ölçeğin son şekli ilk belirlenen İngilizce diline hakim uzmanlardan farklı olarak başka 3 dil uzmanı ile orijinal dile çevrilmiştir ve tek form haline getirilerek orijinal ölçek ile karşılaştırılarak tutarlılığı dil açısından incelenmiştir. Orijinal dildeki ölçek ile tekrar Türkçeden İngilizceye çevrilen ölçeğin maddelerinde anlamın bozulmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Hambleton, Merenda ve Spielberger, 2004).

Verilerin Toplanması

Uygulamaların gerçekleştirilmesi adına her birey düzeyinde bir yarışma günü belirlenirken uygulamalar ilgili yarışma günlerinde performans öncesinde gerçekleştirilmiştir. Uygulama araştırmacının kendisi tarafından gerçekleştirilirken, uygulama öncesinde katılımcılara araştırmanın amacı ve önemine ilişkin bilgi verilmiş, araştırmada kullanılan ölçme aracı tanıtılmış ve gönüllülük esası gereği araştırmaya katılmak istemediğini bildiren kişiler araştırmanın kapsamı dışında tutulmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmanın amacına uygun olarak toplanan veriler SPSS-25 paket programına işlenmiştir. Öncelikle verilerin dağılımları incelenmiştir ve uç değerler ile kayıp veri problemi gösteren bir veriye rastlanmamıştır. Ölçek uyarlaması aşamasında farklı branşlarda görev yapan spor insanlarından homojen bir örneklem seçilmiştir. Faktör sayısı orijinal ölçekte üç faktör üzerine odaklanıldığından üç faktör olarak belirlenmesi hedeflenmiştir. Tanımlanan yapının üç faktör altında 42 madde ile ilişkili olup olmadığının doğrulanması aşamasında AMOS-25 paket programı kullanılarak doğrulayıcı faktör analizi ile yapı geçerliğine bakılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sayesinde faktör yapısı ile bu faktörü oluşturan maddelerin uyumuna bakılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini test etmek amacı ile Cronbach’s Alpha güvenilirlik analizi yapılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucu elde edilen uyum iyiliği indekslerinin değerlendirilmesi için Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller’in (2003) belirlediği kriterler göz önünde bulundurulmuştur. Pilot uygulamanın bir kısmı Türkiye Eskrim Federasyonunun izni dahilinde Büyükler Eskrim Türkiye Şampiyonası ve Gençler Federasyon Kupası müsabakalarında hakem, sporcu, idareci ve antrenörler ile diğer kısmı ise Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Spor Bilimleri bölümü öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların tamamı düzenli olarak spor müsabakalarına katılım gösteren kişilerden seçilmiştir. Verilerin toplanması sürecinde

anket katılımcılara bizzat kağıt üzerinde teslim edilmiş ve toplanmıştır. Sürecin başında doğrulayıcı faktör analizi için pilot uygulama yapılmadan önce dil geçerliği için çevirisi yapılan ölçek ile orijinal ölçek 57 katılımcıya iki hafta ara ile uygulanarak toplanan verilere ait olarak ölçeğin geneli ve alt faktörlerinden elde edilen puanlar arasında ilişkiye bakılarak dil geçerliğinin kanıtı sağlanmıştır. İki hafta ara ile uygulanmasının sebebi dilleri farklıda olsa aynı test olduğu için, test-tekrar test gibi düşünerek katılımcıların soruları hatırlamama durumu göz önünde bulundurularak belirlenmiştir (Özdamar, 1999). Dil geçerliğinin sürecinde ilişkiye bakılmadan önce puan dağılımlarının normallik ve homojenlik varsayımları test edilmiştir. Normallik varsayımlarına ilişkin çarpıklık ve basıklık değerlerine bakıldığı -1 ile +1 aralığında değiştiği görülmektedir. Çarpıklık ve basıklık değerlerin -1 ile +1 aralığında olmasından dolayı puanların normal dağılım gösterdiği görülmektedir (Can, 2014). Kolmogorov-Smirnov Z istatistiği hesaplandığında $p < ,05$ 'e göre normallik dağılımının anlamlı olmadığı yani puanların normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Test varyanslarının homojenliği yani Levene homojenlik testine ait dağılım incelendiğinde Levene İstatistiği $p > ,05$ 'e göre puan dağılımına ait test varyanslarının homojen dağıldığı görülmektedir. Bu bağlamda puan dağılımları arasındaki ilişkiye parametrik test varsayımlarını karşılamasından dolayı Pearson korelasyon analizi ile bakılmıştır.

BULGULAR

Dilsel Eşdeğerlik

Ön uygulama olarak İngilizce ve Türkçe dillerine hakim bir gruba orijinal ölçek ile çevirisi yapılan Türkçe ölçek uygulanmıştır. Ölçeğin “Etkinlik Tercihi, Konum Tercihi ve Seyahat Stili Tercihi” alt faktörleri ile Ölçeklerin geneline ilişkin toplam puanlar olmak üzere hem İngilizce ölçekten elde edilen hem de Türkçe ölçekten elde edilen puanların her biri kendi içerisinde tutarlılık gösterip göstermediğini analiz etmek için 60 katılımcıdan veri toplanmıştır. Algılanan Önem Ölçeğinin 3 alt faktörü ve toplamına ilişkin elde edilen puanlar içerisinde 3 veride uç değer olduğundan çalışmadan çıkarılmıştır. Kalan 57 katılımcının puanları arasındaki korelasyon ilişkisi raporlanarak ölçeğin alt faktörleri ve geneli bağlamında dil geçerliğinin sağlanıp sağlanmadığı test edilmiştir.

Dil geçerliğinin kanıtı olarak aynı gruba hem İngilizce orijinal formu hem de Türkçeye adaptasyonu yapılmış formu uygulanarak her bir alt faktörde ve genelindeki tutarlılığa bakılmıştır. Bu bağlamda İngilizce orijinal ölçeğin puanları ile Türkçe çevirisi yapılmış ölçeğin puanları arasındaki tutarlılığa Pearson Korelasyon analizi kullanılarak bakılmıştır. Pearson korelasyon analizi sonuçları Tablo 4’de verilmektedir.

Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA)

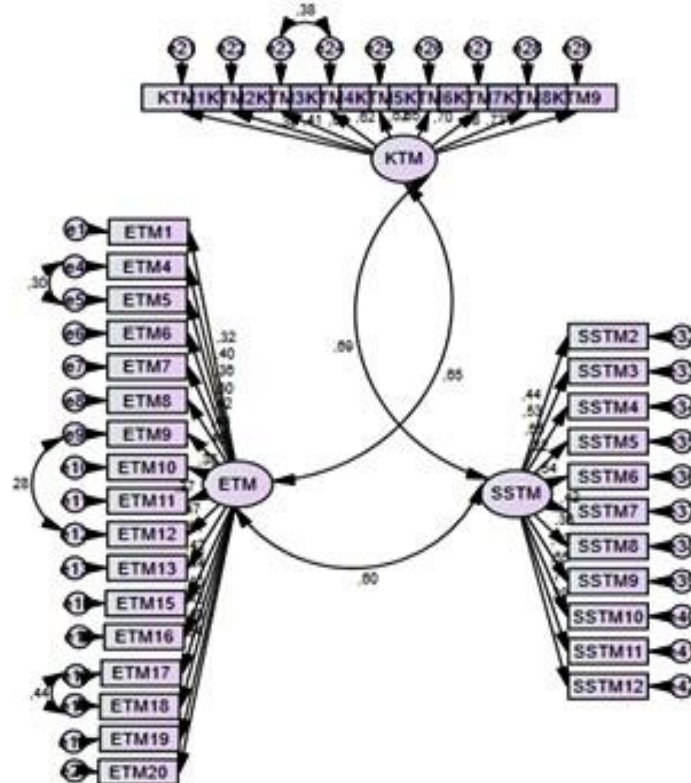
Türkiye Eskrim Federasyonu bünyesinde bulunan ve Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Spor Bilimleri bölümünde eğitim gören spor insanlarından oluşan katılımcıların algılanan önem düzeylerini ölçmeyi amaçlayan Buning ve Gibson (2016) tarafından geliştirilen üç faktörlü 42 maddelik yapının Türkçe uyarlaması yapıldıktan sonra araştırmacı tarafından aynı yapının 467 spor insanından toplanan veriler üzerinden yapı geçerliğinin test edilmesi aşamasında üç faktör ile 42 maddenin uyum gösterip göstermediğine doğrulamak için doğrulayıcı faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Kurulan DFA modeli incelendiğinde 1. düzey üç faktörlü 42 maddelik yapıda maddelerin t uyum istatistikleri incelendiğinde “Etkinlik Tercihi” alt faktörüne ilişkin ETM2, ETM3 ve ETM14. maddeler, “Konum Tercihi” alt faktörüne ilişkin KTM10. madde ve “Seyahat Stili Tercihi” alt faktörüne ilişkin SSTM1. madde 1,96 t tablo değerinden küçük olan $p < ,05$ 'e göre anlamlı olmadığından dolayı uyumsuzluk gösterdiğinden toplamda 5 madde

ölçekten çıkarılmıştır. Bu bağlamda üç faktörlü 37 maddelik ölçeğin DFA sonucu kurulan modele ilişkin uyum indeks değerlerine ait dağılım Tablo 2’de verilmektedir.

Tablo 2. Ölçeğin DFA Modeline İlişkin Uyum İndeks Değerleri

Uyum İndeks	1. Düzey Tek Faktör Model	Mükemmel Uyum Kriterleri	Kabul Edilebilir Uyum Kriterleri	Değerlendirme
$SB\chi^2 / (df)$	1751.01/(622)=2.82	$0 \leq \chi^2 \leq 2$	$2 < \chi^2 \leq 3$	Kabul edilebilir uyum
RMSEA	0.062	$0 \leq RMSEA \leq 0,05$	$0,05 < RMSEA \leq 0,08$	Kabul edilebilir uyum
TLI/NNFI	0.96	$0,97 \leq NNFI \leq 1,00$	$0,95 \leq NNFI < 0,97$	Kabul edilebilir uyum
CFI	0.95	$0,97 \leq CFI \leq 1,00$	$0,95 \leq CFI < 0,97$	Kabul edilebilir uyum
NFI	0.93	$0,95 \leq NFI \leq 1,00$	$0,90 \leq NFI < 0,95$	Kabul edilebilir uyum
AGFI	0,86	$0,90 \leq AGFI \leq 1,00$	$0,85 \leq AGFI < 0,90$	Kabul edilebilir uyum
GFI	0,92	$0,95 \leq GFI \leq 1,00$	$0,90 \leq GFI < 0,95$	Kabul edilebilir uyum

Tablo 2’de spor ile ilgilenen bireylerin algılanan önem düzeylerini ölçmeyi amaçlayan ölçeğe ait kurulan DFA modelinin uyum indeks değerleri incelendiğinde, ki-kare değeri 2,82 olduğundan kabul edilebilir uyum sergilediği görülmektedir. RMSEA değerine bakıldığında 0.08 kritik değerinden küçük olması, kabul edilebilir uyum indeksine sahip olduğunu gösterir (Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003). TLI/NNFI, NFI, CFI, GFI ve AGFI değerleri kritik değerler ile karşılaştırıldığında kabul edilebilir uyum sergiledikleri görülmektedir (Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003). Uyum indeks değerleri incelendiğinde daha önceden geliştirilen ve Türkçeye uyarlaması yapılan üç faktörlü 37 maddelik ölçeğin yapısının doğrulandığı görülmektedir. “Algılanan Önem Ölçeği”ne ait 1. düzey üç faktörlü DFA modeli Şekil-1’de görülmektedir.

Şekil 1. Algılanan Önem Ölçeğine Ait 1. Düzey Üç Faktörlü DFA Modeli

Güvenirlilik**Tablo 3.** Algılanan Önem Ölçeğinin Geneli ve Alt Faktörlerine Ait Cronbach Alpha Güvenirlilik Sonuçları

	Etkinlik Tercihi	Konum Tercihi	Seyahat Tercihi	Stili	Algılanan Önem Ölçeği
Madde Sayısı	17	9	11		37
Cronbach α	0.78	0.84	0.78		0.89

Tablo 3'e bakıldığında ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi yapılarak geçerlik sınavından sonra güvenirliliğinin belirlenmesinde iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach Alpha hesaplanmıştır. Birinci faktör olan etkinlik tercihi faktörüne ait güvenirlilik katsayısı 0.78, ikinci faktör olan konum tercihi faktörüne ait güvenirlilik katsayısı 0.84, üçüncü faktör olan seyahat stili tercihi faktörüne ait güvenirlilik katsayısı 0.78 ve ölçeğin geneline ait güvenirlilik katsayısı 0,89 olarak hesaplanmıştır. Özdamar'a (1999) göre, Cronbach Alpha güvenirlilik değerinin 0.60-0.80 arasında olması kabul edilebilir, 0.80-0.90 arasında olması yüksek düzeyde güvenilir olduğu ve 0.90-1.00 arasında çok yüksek düzeyde güvenilir olduğunu ifade etmektedir. Bu kriterler dikkate alındığında ölçeğin geneli ve konum tercihi ilişkine ilişkin güvenirliliğin yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Etkinlik tercihi ve seyahat stili tercihi alt faktörleri bağlamında güvenirlilik düzeylerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Algılanan Önem Ölçeğinin Alt Faktörleri ve Geneline İlişkin Orijinal İngilizce Ölçek Puanları ile Çevirisi Yapılmış Türkçe Ölçek Puanları Arasındaki İlişkiye Ait Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

		Türkçe Ölçek			
N=57		Etkinlik Tercihi	Konum Tercihi	Seyahat Stili Tercihi	Algılanan Önem Toplam
İngilizce Ölçek	Etkinlik Tercihi	r ,86(**) p ,000			
	Konum Tercihi	r ,83(**) p ,000			
	Seyahat Stili Tercihi	r ,81(**) p ,000			
	Algılanan Önem Toplam	r ,88(**) p ,000			

*p<,05

Tablo 4'e bakıldığında "Algılanan Önem Ölçeğinin" orijinal İngilizce formuna ait etkinlik tercihi alt faktöründen elde edilen puanlar ile çevirisi yapılan Türkçe adaptasyon formuna ait etkinlik tercihi alt faktöründen elde edilen puanlar arasında $r=,86$, $p=,000<,05$ 'e göre pozitif yönde çok yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu yani Etkinlik Tercihi alt faktöründe İngilizce Ölçek ile Türkçe Ölçeğin dil geçerliğini yüksek düzeyde sağladığı görülmektedir.

"Algılanan Önem Ölçeğinin" orijinal İngilizce formuna ait konum tercihi alt faktöründen elde edilen puanlar ile çevirisi yapılan Türkçe adaptasyon formuna ait konum tercihi alt faktöründen elde edilen puanlar arasında $r=,83$, $p=,000<,05$ 'e göre pozitif yönde çok yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu yani Konum Tercihi alt faktöründe İngilizce Ölçek ile Türkçe Ölçeğin dil geçerliğini yüksek düzeyde sağladığı görülmektedir.

"Algılanan Önem Ölçeğinin" orijinal İngilizce formuna ait seyahat stili tercihi alt faktöründen elde edilen puanlar ile çevirisi yapılan Türkçe adaptasyon formuna ait seyahat stili tercihi alt

faktöründen elde edilen puanlar arasında $r=,81$, $p=,000<,05$ 'e göre pozitif yönde çok yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu yani Seyahat Stili Tercihi alt faktöründe İngilizce Ölçek ile Türkçe Ölçeğin dil geçerliğini yüksek düzeyde sağladığı görülmektedir.

“Algılanan Önem Ölçeğinin” orijinal İngilizce formunun toplamına ait elde edilen puanlar ile çevirisi yapılan Türkçe adaptasyon formunun toplamına ait elde edilen puanlar arasında $r=,88$, $p=,000<,05$ 'e göre pozitif yönde çok yüksek düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu yani Algılanan Önem ait İngilizce Ölçek ile Türkçe Ölçeğin dil geçerliğini yüksek düzeyde sağladığı görülmektedir. Algılanan önem ölçeğinin orijinal dil olan İngilizce formu ile çevirisi yapılan Türkçe formu arasında yüksek düzeye ilişki olduğundan Algılanan Önem Ölçeğinin alt faktörü ve toplamında dil geçerliğinin sağlandığı görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Alan yazın incelendiğinde; Buning ve Gibson (2016) tarafından geliştirilen Algılanan Önem Ölçeğinin (Perceived Importance Scale) spor organizasyonlarına katılım gösteren bireylerin önem verdiği kriterlerin belirlenmesine yönelik ölçeğin bireylere katkıda bulunacağını belirtilmişlerdir. Ayrıca, Buning ve Gibson (2016) çalışmasında; ölçeğin bisiklet yarışmalarına katılan bireylere uygulandığını ve diğer spor branşlarında da uygulanabileceğini belirtmişlerdir. Ölçeğin Türkçeye uyarlama çalışmasına katılan bireylerin, birçok farklı spor branşı bünyesindeki kişilerden seçilmesiyle branş konusunda kısıtlamanın ortadan kaldırılmaya çalışıldığı söylenilebilir.

Getz ve McConnell (2011) dağ bisikleti organizasyonlarına katılan kişiler üzerinde yaptığı çalışmasında; çalışmamızın aksine, çalışmanın büyük bir kısmını erkek ve tamamı sporculardan oluşan 128 katılımcının oluşturduğunu vurgulamıştır. Ayrıca çalışmada; dağ bisikleti sporcularını nelerin motive ettiğini daha iyi anlamayı sağlayacağını belirterek katılımcıların etkinlikleri nasıl seçtiklerine ve etkinlikten neler beklediklerine ışık tuttuğunu belirtmişlerdir. Elde edilen sonucun çalışmamız ile uyum gösterdiği söylenilebilir.

Ölçeğin dilsel eşdeğerlik uygulaması Türkçe ve İngilizce formlara ait her alt boyut için ayrı şekilde elde edilen puanlar arasındaki korelasyon katsayıları hesaplanarak gerçekleştirilmiştir. Gerçekleştirilen güvenilirlik çalışmaları ile ölçeğe ve ölçek içerisinde yer alan yapıların güvenilirliğine ilişkin iç tutarlık katsayısının 0,89 olduğu görülmüş ve ölçeğin oldukça iyi düzeyde bir güvenilirliğe sahip olduğu görülmüştür. (Etkinlik tercihi faktörüne ait güvenilirlik katsayısı 0.78, konum tercihi faktörüne ait güvenilirlik katsayısı 0.84, seyahat stili tercihi faktörüne ait güvenilirlik katsayısı 0.78 çıkmıştır.)

Bu araştırma kapsamında Buning, R. J. ve Gibson, H. J. (2016) tarafından geliştirilen Algılanan Önem ölçeği Türkçeye uyarlanmış, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları kapsamında ilk olarak faktör yapısını doğrulamak ve model-veri uyumuna ilişkin uyumu değerlendirmek üzere Doğrulamalı Faktör Analizi gerçekleştirilmiştir. DFA neticesinde elde edilen uyum iyiliği göstergeleri kabul edilebilir düzeylere çıkmış ve model veri uyumunun sağlandığı görülmüştür. Faktör analizi sonucunda Buning, R. J. ve Gibson, H. J.'in (2016) ortaya koyduğu 3 faktörlü yapı (Seyahat Stili Tercihi, Konum Tercihi, Etkinlik Tercihi alt boyutları) doğrulanmıştır. Gerçekleştirilen uyarlama çalışmaları neticesinde seyahat stili tercihi alt boyutunda 1 madde çıkarılmış ve nihai madde sayısı 11 olmuştur. Konum tercihi alt boyutunda 1 madde çıkarılmış ve nihai madde sayısı 9 olmuştur. Etkinlik tercihi alt boyutunda 3 madde çıkarılmış ve nihai madde sayısı 17 olmuştur.

Bu bağlamda algılanan önem ölçeği İngilizce orjinal ölçekle benzer geçerlik ve güvenilirlik düzeyine sahiptir. Dolayısıyla bu araştırma kapsamında Türkçeye uyarlanan ölçeğin, katılımcılarda algılanan önemin değerlendirilmesini sağlayacak geçerli ve güvenilir bir ölçeğe aracı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu ölçme aracı 18 yaş üstü bireylerin algılanan önem düzeylerinin belirlenmesi amacıyla kullanılabilir. Bunun yanı sıra bu ölçek, farklı ölçeklerle birlikte uygulanarak bireylerin bir hususa dair algılanan önemlerinin ilişkili olduğu diğer tutumların belirlenmesine katkı sağlayabilir.

KAYNAKLAR

- Arkonacı, S. A. (1998). *Psikoloji: Zihin süreçleri bilimi*. 1. Baskı, Alfa Yayınları, 2. İstanbul
- Bakan, İ., Kefe İ. (2012). Kurumsal açıdan algı ve algı yönetimi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2(1), 19-34.
- Buning, R. J., Gibson, H. J. (2016). Exploring the trajectory of active sport-event travel careers: a social worlds perspective. *Journal of Sport Management*, 30(3), 265-281. doi.org/10.1123/jsm.2015-0213
- Can, A. (2014). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Ankara: Pegem.
- Chen, C. C., Petrick, J. F. (2016). The roles of perceived travel benefits, importance, and constraints in predicting travel behavior. *Journal of Travel Research*, 55(4), 509-522.
- Efron, R. (1969). What is perception?. *Proceedings of the Boston Colloquium for the Philosophy of Science 1966/1968*, 137-173.
- Erkuş, A. (2013). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. Ankara: Seçkin.
- Getz, D., McConnell, A. (2011). Serious sport tourism and event travel careers. *Journal of Sport Management*, 25(4), 326-338. doi.org/10.1123/jsm.25.4.326
- Gök, Y., Balcı, V. (2012). Spor organizasyonlarının maliyet boyutunun risk yönetimi açısından değerlendirilmesi. *Ege Akademik Bakış Dergisi*, (12), 61-69.
- Hambleton, R. K., Merenda, P. F., Spielberger, C. D. (2004). *Adapting educational and psychological tests for cross-cultural assessment*. New York: Psychology.
- Holbrook, A. L., Berent, M. K., Krosnick, J. A., Visser, P. S., Boninger, D. S. (2005). Attitude importance and the accumulation of attitude-relevant knowledge in memory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(5), 749-769. doi.org/10.1037/0022-3514.88.5.749
- Köklü, N., Büyüköztürk, Ş., Bökeoğlu, Ç. Ö. (2007). *Sosyal bilimler için istatistik*. Ankara: Pegem
- Ören, Ş. (2013). İletişimde önem ve değer atfetmenin psiko sosyal temelleri. *Atatürk İletişim Dergisi*, 5, 105-116.
- Özdamar, K. (1999). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Eskişehir: Kaan Kitabevi
- Schermelleh-Engel, K., Moosbrugger, H., Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.

Ek 1. Algılanan Önem Ölçeği

Değerli Katılımcı,

Aşağıda bir etkinliğe, organizasyona, spor müsabakasına katılırken önem verdiğiniz kriterleri saptayabilmek adına düzenlenmiş 37 maddelik 'Algılanan Önem Ölçeği' bulunmaktadır. Anketin amacı katılımcıların görüşlerine göre, düzenlenecek olan etkinliklere yön verebilmektir. Lütfen aşağıda belirtilen maddeleri '(1) Hiç önemli değil - (5) Çok önemli' olmak üzere işaretleyiniz.

Katılımınız için teşekkür eder, iyi günler dileriz.

Etkinlik Tercih Maddeleri		1	2	3	4	5
1	Para ödülü verilmesi					
2	Organizasyonun daha geniş ve daha iyi katılımcıya sahip olması					
3	Etkinliğin iyi organize edilmesi					
4	Katılımcılara hediyeler verilmesi (Tişört, madalya vb.)					
5	İyi sonuç elde etmeyi kolaylaştıran bir etkinlik olması					
6	Seçkin bir etkinlik olması					
7	Kurumsal, büyük bir sponsorun katılımının mevcut olması					
8	Her seferinde yeni bir etkinlik deneyimi istiyor olmam					
9	Güvendiğim birisinin tavsiyesi üzerine katılmam					
10	Etkinliğin medya kapsamında olması					
11	Doğal ve ilginç bir etkinlik olması					
12	Etkinliği çevreleyen bir parti atmosferinin mevcut olması					
13	Aynı etkinliğe tekrar katılmayı tercih ediyor olmam					
14	Etkinliğin internet sayfası kullanıcı dostu olması					
15	Bilmem gereken her şeyin internet sayfasında/sosyal medyada mevcut olması					
16	Etkinliğin profesyonel bir spor unsuru olması					
17	Etkinlik ve müsabaka güvenliğinin mevcut olması					

Konum Tercih Maddeleri		1	2	3	4	5
1	Beklenen hava koşullarının elverişli olması					
2	Etkinliğin birinci sınıf bir konumda yer alması					
3	Bölgede eğlencenin mevcut olması					
4	Bölgede etkinlik dışında yapılabilecek etkinliklerin mevcut olması					
5	Bölgede aileler için aktivitelerin mevcut olması					
6	Bölgenin ikonik olması (örn. Benzersiz,ünlü)					
7	Bölgenin tarihi öneme sahip olması					
8	Konumun doğal olması					
9	Bölgede ilgi çeken arazilerin mevcut olması					

Seyahat Stili Tercih Maddeleri		1	2	3	4	5
1	Arkadaşlarımın da müsabakaya katılacak olmaları					
2	Eşim veya ailemin etkinliğin düzenleneceği bölgeye gitmek istiyor olması					
3	Özel seyahat ve konaklama paketlerinin sağlanıyor olması					
4	Seyahat süremın kısa olması					
5	Bir otel yerine arkadaşlarım veya ailem ile konaklama imkanımın olması					
6	Ekonomik bütçeli konaklama imkanımın olması					
7	Pahalı ve lüks konaklama imkanlarının olması					
8	Araba ile gidebiliyor olmam					
9	Ailemi veya arkadaşlarımı ziyaret edebilecek olmam					
10	Seyahat ve tatilin birleşmesi imkanının sunulması					
11	Konaklama yapmadan etkinliğe gidip, geri dönebiliyor olmam					